

טוראי
אליהו (אלי) מזרחי
בן בכורה ויהודה
נפל ביום ג' באייר תש"ח
(13.5.1948)

**אלבום זה מוקדש
לזכרו של
טוראי אליהו (אלי) מזרחי
בן בכורה ויהודה**

ילדות נערות ובגרות

אליהו נולד בירושלים בכור במשפחתו

המשפחה מנתה עשר נפשות: 4 בנים ו- 6 בנות.
אליהו, עזרא, אסתר, לבנה, יעקב, זהבה, רותי, נעמי,
אהובה, גברי (גבריאל), נולד בזמן נפילתו,
ואליהו בן הזקונים, (נולד 4 שנים לאחר נפילת אליהו
ז"ל הבכור, ונקרא על שמו).

אליהו היה צבע, ואהב לעזור לאבא לחנך את האחים.

יעקב מזרחי מספר על אליהו אחיו

אלי נטל על עצמו את תפקיד המחנך, בתור האח הבכור במשפחה.

כשהייתי בערך בן שבע וחזרתי באחד הימים מבית הספר, אלי העמיד את כל האחים בשורה ובדק מי הכין שיעורים ומי לא. הוא דאג שהשיעורים ייעשו.

אלי למד עד גיל 15 או 16 ויצא לעבוד כדי לעזור בפרנסת המשפחה, ולכן הלימודים שלנו היו לו מאוד חשובים.

הוא מאוד הקפיד והראה אכפתיות כלפי הלימודים. היה חשוב לו מאוד שנצליח, ומי שלא השקיע והתמיד חטף ממנו מכות.

אני זוכר את אלי כאדם שמח מאוד, שאפתן ובעל רצון לתרום.

כשאני נזכר בו עולה בי זיכרון של אח נהדר, אח שדאג ואהב אותנו, ואני מתמלא בגאווה ושמחה שזכיתי באח כזה, שהקדיש את עצמו ועזר לתקומת מדינת ישראל.

אליהו (אלי) ז"ל

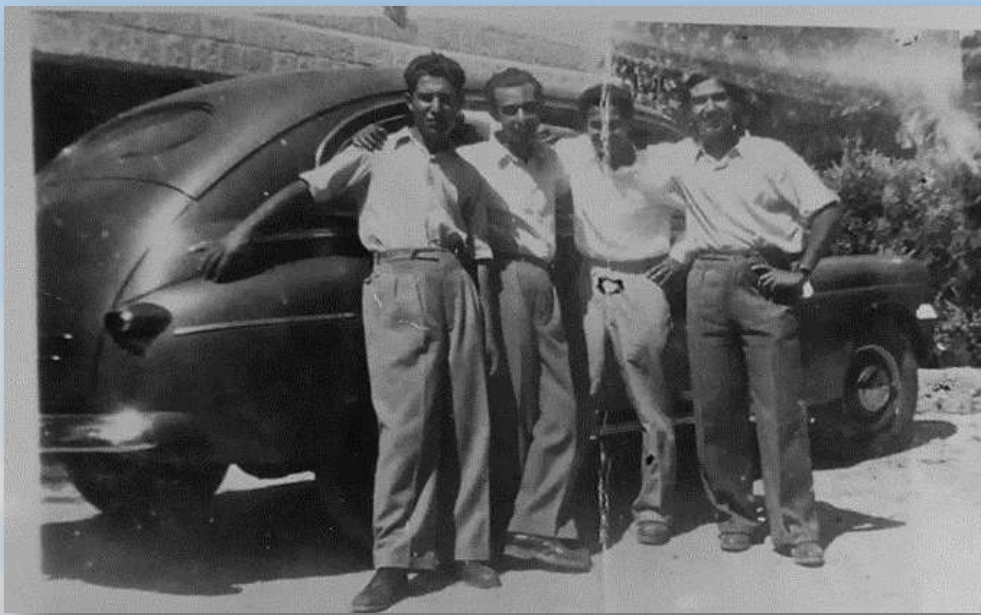

**אלי אהב מאוד את הארץ
שבה נולד.**

**כבר בימי נערוותו דאג לטייל
ולצאת למסעות עם חבריו,
לאורכה ולרוחבה של הארץ.**

קום והתהלך בארץ / יהודה אליאס מילים: יורם טהרלב לחן: יאיר קלינגר

וכרמי עצי הזית
ומסתור המעיין
עוד שומרים על חלומה
וחלומנו הישן.
וגגות אודמים על הר
וילדים על השבילים,
במקום שבו הלכנו
עם חגור ותרמילים.

קום והתהלך בארץ...

קום והתהלך בארץ
בתרמיל ובמקל.
וודאי תפגוש בדרך
שוב את ארץ ישראל.
יחבקו אותך דרכיה
של הארץ הטובה,
היא תקרא אותך אליה
כמו אל ערש אהבה.

זאת אכן אותה הארץ,
זו אותה האדמה
ואותה פיסת הסלע
הנצרבת בחמה.
ומתחת לאספלט
לבנייני הראווה,
מסתרת המולדת
ביישנית וענווה.

קום והתהלך בארץ...

שירותו

הצבאי

**אליהו מזרחי היה חדור מוטיבציה להגן על הארץ.
הוא התגייס לשורות ההגנה, לפני קום המדינה,
והיה שומר בגוש עציון. הוא לא היה קשור ללוחמי
הל"ה.**

**ארגון ההגנה היה הארגון הצבאי הגדול והמרכזי
של היישוב היהודי והתנועה הציונית בארץ ישראל
בתקופת המנדט הבריטי, בין 1920 ל-1948, והיווה
למעשה את התשתית להקמת צבא ההגנה לישראל
עם הקמת המדינה.**

ההגנה

מלחמת העצמאות

The background of the slide features a faded, high-angle photograph of three soldiers in silhouette. They are positioned in a field, with one soldier on the left, one in the center, and one on the right. The soldier on the right is holding a rifle. The overall tone is somber and historical.

למלחמת העצמאות מספר שמות:
מלחמת השחרור, מלחמת הקוממיות,
מלחמת תש"ח ומלחמת 1948.

המלחמה החלה ב-30 בנובמבר 1947.

מיד לאחר שתוכנית החלוקה התקבלה בהצהרת
האום, פתחו ערביי ארץ ישראל בפעולות תקיפה
כנגד הישוב היהודי בארץ ישראל כדי למנוע את
הקמתה.

14 במאי 1948

ב-14 במאי 1948 יומו אחרון של המנדט הבריטי,

הכריזה הנהגת הישוב על הקמת המדינה.

הלחימה נגד הצבאות הערביים הסתיימה כבר בינואר

1949, אך המלחמה תמה רשמית ב-20 ביולי 1949,

עם חתימת הסכם שביתת הנשק האחרון עם סוריה.

ערביי ישראל הובסו וספגו מכה קשה. הארץ התחלקה

בין ישראל לירדן עד הסכמי שביתת הנשק בה קמו

גבולות המדינה.

הקרב על גוש עציון

**ההתיישבות היהודית התחדשה בגוש על ידי יהודים
מירושלים ב- 1927.**

**היו כ-10 משפחות שנטשו במאורעות תרפ"ט.
בשנת 1935 הוקם כפר עציון על ידי עולים מכורדיסטן,
יוצאי השומר ויוצאי המושבות הוותיקות.
הם נטשו את כפר עציון בעקבות המרד הערבי הגדול.**

**בשנות ה-40 הוקמו על שטח זה ארבעה קיבוצים:
כפר עציון, הקיבוץ הדתי משואות יצחק, עין צורים
וקיבוץ רבדים.**

**תכנית החלוקה של האום שאושרה ב-29 בנובמבר
1947 השאירה כ-30 ישובים מחוץ לגבולות המדינה
היהודית, בהם ארבעת קיבוצי גוש עציון.**

12 במאי 1948

החלה ההתקפה והתמקדה בכפר עציון.
בתחילת הקרב הערבים תקפו את המנזר וההר הרוסי.
המגינים נאלצו לסגת למנזר. המנזר וההר הרוסי
נכבשו על ידי הערבים.
ביום זה כבש הלגיון את רוב הישובים בחלק הדרומי
של הגוש והגוש חולק ל-2 חלקים: לערבים וליהודים.
ביום זה נהרגו 24 מגני הגוש, רובם בעת כיבוש ההר
הרוסי והמנזר הרוסי.

13 במאי 1948

**חלה נסיגה ובה סולק המחסום האחרון בדרך לכפר
עציון.**

**ניתנה הוראה על ידי יגאל ידין להמשיך להילחם
ודוד בן גוריון תמך בו.**

**לאחר שגבעת הסלעים ננטשה, פרצו משורייני הלגיון
לכפר. על המשוריינים הופלו בקבוקי תבערה.
המשוריין הקדמי הגיע עד השער, אך נסוג בשל
בקבוקי תבערה שספג. בניסיון שני, מוקש הופעל אך
לא התפוצץ. משוריינים נוספים פרצו לכפר. המגינים
התחילו לחשוב על כניעה, ניתנה הוראה להפסיק את
הלחימה אך ההוראה לא הגיעה והם המשיכו להילחם.**

הכניעה

עם קבלת ההחלטה להיכנע, יצא מפקד כפר עציון אברהם פישגרונד בידיים מורמות, במטרה להסדיר תנאי כניעה, ועשה דרכו לעבר הריכוז העיקרי בכיוון המנזר הרוסי.

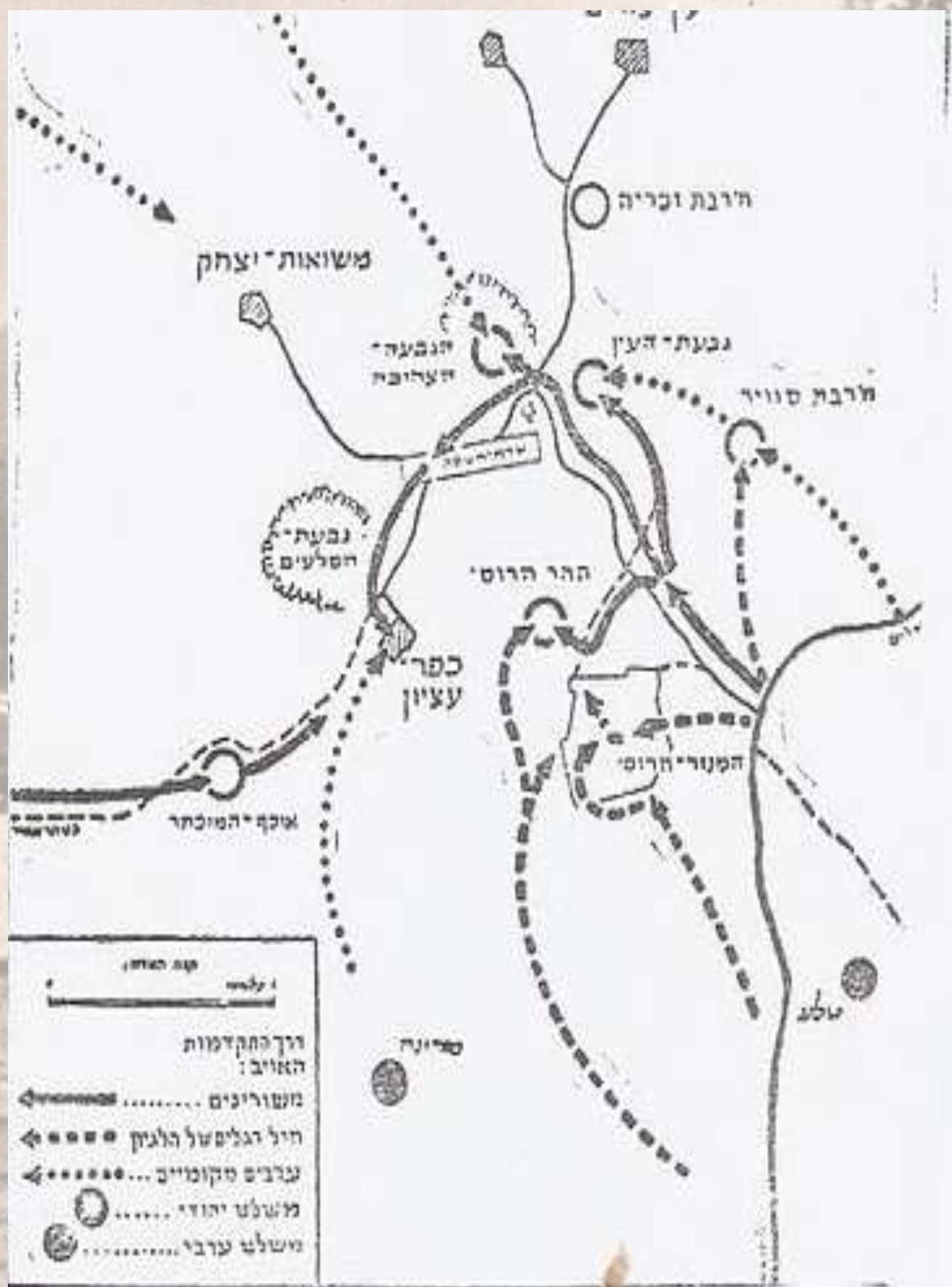
רק שלושה מתושבי כפר עציון שרדו את הטבח - יעקב אדלשטיין, נחום בן סירה ועליזה פויכטוונגר. בקרב האחרון על גוש עציון נפלו 22 לוחמות. מספר הלוחמות הגבוה ביותר שנפלו בקרב אחד בכל תולדות מערכות ישראל, חלקן מהקיבוץ הדתי.

הקרב האחרון

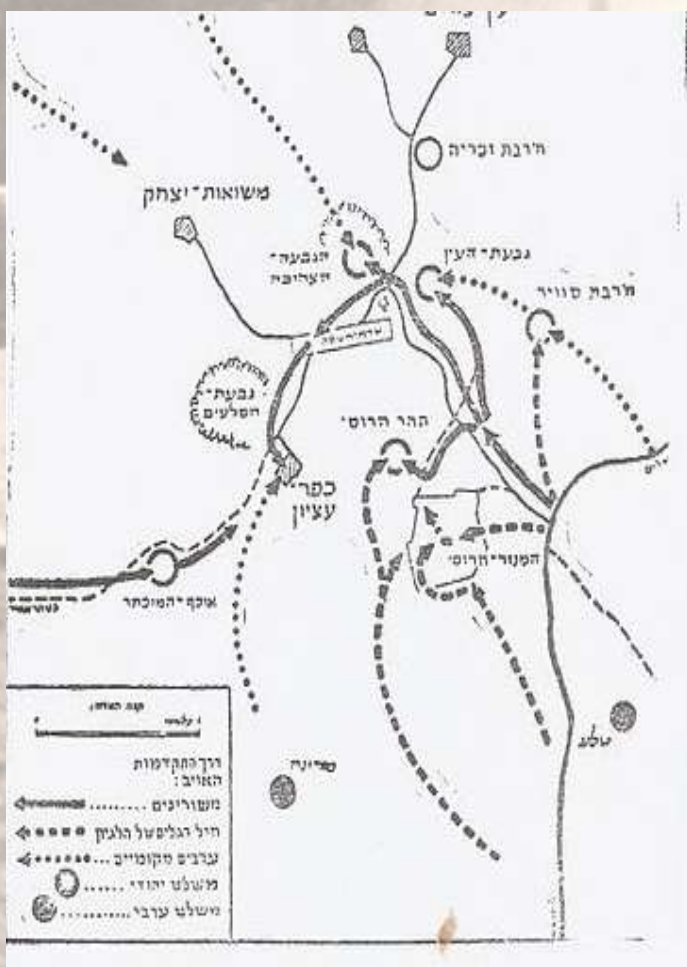

יומיים נמשך הקרב האחרון על גוש עציון. כוחות האויב, בהם חיילי הלגיון המאומנים, מצוידים בתותחים ובמשוריינים, אנשי הכנופיות וערבים בלתי סדירים, רוכזו מבעוד מועד ונערכו להתקפה. מולם ניצב קומץ מגינים נצורים, תשושי קרבות, לרשותם נשק קל ודל ומעט תחמושת. היעד של האויב היה חיסול יישובי גוש עציון ועקירתם, עוד בטרם תום המנדט הבריטי על ארץ ישראל, ב- 14.5.1948.

הפיקוד העליון של ההגנה נערך לגל תקיפות יישובים עבריים בגליל, בנגב ובמרחב ירושלים, בשבוע אחרון

למנדט הבריטי בארץ. הפיקוד בחר להעניק את עיקר הסיוע בימים אלה ליישובים המבודדים בגליל ובנגב, מתוך הנחה שגוש עציון יחזיק מעמד גם מול מתקפה זו. הנחה זו, התבררה תוך פרק זמן קצר ביותר כשגויה.

מדינה יהודית בארץ ישראל היה חלום עתיק יומין שעמד להתממש.

כל הווייתם היהודית-הציונית של מתיישבי גוש עציון ומגיניו הייתה ממוקדת בחלום קוסם זה, למענו הקדישו את חייהם הקצרים. גוש עציון, ביתם הקטן והצנוע בהר היה רכיב בהגשמת חזון הדורות. למודי תלאות וסבל, בני דור החורבן והתקומה, בנות ובנים למשפחות שנותרו בגולה ורבים מהם נספו בשואה. הם, שהוקסמו מנופי הר עציון, שנעצו שורשים עמוקים בהר חברון - ערש האומה העברית, התייצבו מכורח הנסיבות, למערכה הקשה והנוראה.

מפוקחים היו, צלולים ומודעים לנתיב הייסורים שמצפה להם. האם יעמדו גם בקרב זה, כפי שעמדו במאבקים רבים לפניו? כאנשי אמונה טהורה וזכה, בוודאי ייחלו לקריאה המשחררת אותה שמע אברהם אבינו עת עמד לעקוד את בנו יחידו, את יצחק: "אֵל תְּשַׁלַּח יָדְךָ אֶל הַנֶּעֱר" (בראשית, כב יב). כאן, בלב גוש עציון, עברו אברהם ויצחק בדרכם לעקדה בהר המוריה.

זדונית

קריאה זו לא
נשלחה. הקו

האם אנו חיילים ממש, האם זה חלום? ... על אף האבל הכבד... הפעמון מצלצל, אוכלים, שומרים, מקווים ואף צוחקים מידי פעם בפעם. כנראה שאנו חזקים מאד. מי יודע מה עוד מחכה לנו כאן, מוטב לא לחשוב.

ימים קשים מחכים לנו, אבל נתגבר ונראה עוד את ילדינו מטיילים כאן בין עצים אלה, מקום בו אורבת לנו סכנה מאחורי כל עץ וסלע.

הכל כאן שקט ושלו. יש הרבה זמן לחשוב. נסי פעם לתאר לעצמך איך תיראה מדינתנו אחרי חמש שנות קיום. האם מסוגלת את? - אני איני יכול להשתחרר מהרגשת האושר כשמתעוררת בי התקווה שבננו יגדל במדינה עברית (יעקב ק', כפר עציון)

יום רביעי, ג' באייר תש"ח - 12.5.1948

החל הקרב המכריע על גוש עציון.

גלים גלים הסתערו כוחות האויב על משלטי גוש עציון ועל היישובים. המשלטים החיצוניים נכבשו ואנשיהם נסוגו אל היישובים.

המנזר הרוסי, אוכף המוכתר, חרבת סוויר, גבעת העץ, הגבעה הצהובה, שדה התעופה הזעיר של מרגלותיה - כל אלה נפלו בידי האויב ביום הקרב הראשון. גוש עציון בותר לשניים; כפר עציון ומשואות יצחק בדרום, עין צורים ורבדים בצפון.

בלילה, בחסות החשיכה, הועברו מכפר עציון למשואות יצחק הפצועים וחלק מהצוות הרפואי. הקשר בין היישובים נותק, ניסיונות לחדשו כשלו.

הקשר עם הפיקוד בירושלים נשמר, עזרה וסיוע מבחוץ לא הגיעו.

קרב הגבורה של גוש עציון הגיע לקצו

כל אנשי כפר עציון נספו, כפי שחורשיים

ההגנה הודיעה כי גם היא מתייחסת לשייבויים הערביים בהתאם לחוק זה. כן הודיעה ההגנה שבדיה נמצאים שבויים ערביים רבים וכי הערבים צריכים לקבל דברים אלה כהתראה.

קצינים ערבים אחרים למקום והודיעו לגוי יון הערבי, כי הפקידו נמנע וכי השבויים יילקחו על ידם לחברון. הם הבטיחו להתייחס אליהם כאל שבויי מלחמה. בשדורה הערבי התרעה ההגנה בערבים להתייחס לשבויים בהתאם לחוק הבינלאומי.

„קרב ההגנה“ נסר אחטול בשדורה נרם טים על נכילה הנקרות בגוש עציון. בכפר עציון — נאמר בשדורה — נהרגו כנראה כולם, נשים ונכרים. לרבים ולעין צורים נגרמו אבידות והקרבות נמשכו. במי שואות יצחק עדין הקרבות נמשכים. בהתערבות הצלב האדום נמטרו השבויים לגיון הערבי. בשעת מסירה השבויים באו

**לקראת יום הקרבות הבא נותרו מגיני גוש עציון
מפוצלים, בלא קשר וסיוע הדדי.**

**נפילת המשלטים חשפה את היישובים להסתערות
ישירה של האויב. מפקד הגוש, מוש - נהרג בקרב על
המנזר הרוסי, ולא היה עוד פיקוד מרכזי בגוש עציון.
כמות הנשק והתחמושת שנותרה בידי המגינים הייתה
אפסית - נגד תותחים ומשוריינים הציבו מרגמה "3
אחת ומעט נשק קל.**

**רבים מהלוחמים נפגעו ביום הקרב הראשון.
איש לא שיער באותו לילה מה צופן למגיני כפר עציון
יום הקרב הבא.**

יום חמישי, ד' באייר תש"ח - 13.5.1948

עם שחר חודשה ההתקפה, כשמגמת הכוח התוקף
כיבוש כפר עציון - הוותיק, הגדול והמרכזי ביישובי גוש
עציון. המגינים הדפו פעם אחר פעם גלי הסתערות.
טבעת ההגנה על כפר עציון נחלשה. התחמושת אזלה.
מגינים נפגעו בקרב. האויב תגבר את כוחותיו. הלחץ
גבר. בשעות הצהרים פרצו עשרות משורייני האויב את
שער כפר עציון וחדרו פנימה. בעקבותיהם המוני ערבים,
חיילי הליגיון ואנשי הכנופיות שוחרי הבצע והשלל. כמה
ניסיונות כניעה של המגינים לא כובדו על ידי האויב.
הקרב נמשך. המגינים לחמו בתוככי הקיבוץ. הכוח
הערבי העדיף עשרת מונים הכריע את הקרב. הפצועים,
הבנות וחלק מאנשי המפקדה שהו בבונקר והמשיכו
מתוכו להיאבק באויב. בתגובה פוצצו חיילי הליגיון את
מבנה המנזר הגרמני שקרס אל תוך הבונקר וכל יושביו
נפלו בקרב.

תִּנְצַח הַ

מלכה נפלה

תשדורת אחרונה מכפר עציון
בְּשֵׁרָה: "מלכה נפלה"
כפר עציון נפל בקרב!

127 לוחמים, בהן 21 חברות לוחמות נפלו באותו יום בכפר עציון. בהם רוב חברי קיבוץ כפר עציון. רק ארבעה מגינים נותרו בחיים. אחד מהם הצליח לחמוק מהכפר, הגיע למשואות יצחק וסיפר את שאירע בכפר עציון בשעותיו האחרונות.

על סף תקומת מדינת-ישראל, נפל גוש עציון שדוד.
240 מתיישבים ולוחמים נפלו בקרבות גוש עציון.

127 לוחמים, בהם 21 חברות-לוחמות נפלו בקרב בכפר עציון באותו יום מר.

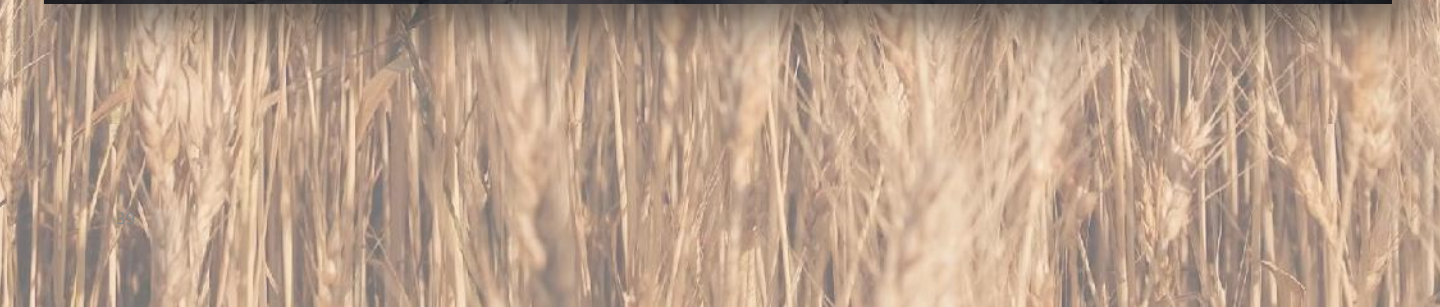
מדינת ישראל הוקמה לאורו של לפיד גוש עציון הבוער.
לימים קבעה הכנסת את יום נפילת כפר עציון, ד באייר תש"ח, כ"יום הזיכרון הכללי לחללי צה"ל".

למחרת אחר הצהרים, יום שישי, ה' באייר תש"ח,
14.5.1948, הכריז דוד בן גוריון על הקמת מדינה
יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל. בגוש עציון לא
נותר אף יהודי אחד שבשורה זו תרעיד נימים בנפשו
המיוסרת. להבות עקידת עציון היוקדות בזוהר אימה
האירו את תקומת המדינה.

נפילתו

מפי האח יעקב

אלי היה שומר בגוש. הוא לא היה שייך ולא היה קשור לל"ה.
כששמע שהולכים לקרב על הגוש מיד הצטרף להגנה על
המדינה.

זה היה במבצע האחרון להצלת הגוש יחד עם הל"ה:
לא היו מספיק חיילים שיגנו, ולקחו גם את הצעירים. ההגנה
הייתה מעין תנועת נוער, שאיחדה אותם לקבוצה.
לאלי היה מאוד אכפת להתגייס ולהגן על המדינה, בדיוק כמו
שהיה לו אכפת מהאחים בבית. כך היה גם כלפי המדינה.
האחים מספרים, שהם לא ידעו כלום על הפעולות שלו, הוא לא
היה מספר כלום.

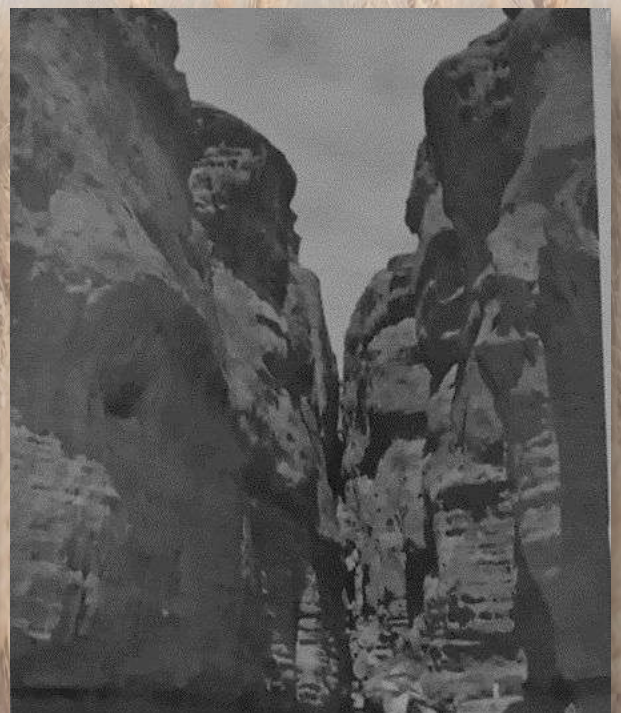
מספרים על הל"ה, שהיו בדרך לגוש עציון ופגשו ערבי ששיחק
אותה עייף. הם אספו אותו איתם אבל לא ידעו מה לעשות בו.
לבסוף, הוחלט להשאירו איתם. בלילה הוא ברח ורץ לכיוון
הלגיונרים (שהיו בתצפית) ואמר להם שהיהודים בדרך לגוש.

**הליגיונרים עשו מארב והרגו את כולם.
נשאר מהם אחד שלא הרגיש טוב ורק הוא, נשאר חי.
האספסוף עלה לגוש עציון, הרג ופצע את המגנים והתושבים.**

**חלקם ברחו למנזר הרוסי. אליהו לא הצליח להגיע למנזר,
הוא נפל לתעלה שהיתה ליד המנזר ושם ירו הערבים בו ובמגנים.
הם לא אפשרו לצלב האדום לאסוף את הנופלים.**

**למשך שנה הערבים השאירו את הנופלים ואת השבויים אצלם.
לאחר שנה החזירו אותם וקברו את כל הנופלים בקבר אחים.**

עוד האח יעקב מספר

המשפחה לקחה את מות אליהו מאוד קשה.
היינו בצער גדול ובכינו המון.
אמא, שהייתה אז בהריון (של גבריאלי), בכתה המון למרות
שהרופאים הזהירו אותה וזה באמת השפיע על העובר.

הלגיונרים לא נתנו לצלב האדום להיכנס ולהוציא את
הנופלים והשבויים שהיו פצועים.
הירדנים כבשו את הגוש ולא היתה גישה.
רק לאחר שנה הגיעו להסכם של החלפות שבויים.

ישבנו כמה פעמים שבעה, כי כל פעם ישבנו ואז אמרו שלא
הוא זה שנפל – וקמנו, וחוזר חלילה: ישבנו וקמנו, ישבנו
וקמנו. הגיעו אלינו ממשד הביטחון בפעם השלישית
ואמרו לנו שזה אכן הוא וזה היה לאחר הקבורה בקבר
אחים.

ומאז הוכרנו על ידי משרד הביטחון כמשפחה שכולה.

מכתב שכתב יצחק נחמו הדוד מצד האמא

חול המועד פסח תשמ"ב

אליהו מזרחי בן בכורה ויהודה - קווים לדמותו

אלי נפל בתש"ח בגוש עציון, ואני כותב דברים אלה בחול המועד פסח תשמ"ב, שלושים וארבע שנים לאחר מותו.

הזמן הרב שחלף השכיחו אמנם פרטים טפלים, אך הקווים העיקריים בדמותו של אלי נשארו ברורים וחדים.

אנסה להעלות כמה קווים, אשר אפיינו את דמותו.

אלי היה עלם יפה, קומה תמירה, פנים נאים ותווים רכים וענוגים. עיניו היו גדולות והביעו טוב לב. טוב לב הביע גם חיוכו הרחב.

מאז היותו ילד קטן, משך אלי את תשומת ליבם של העוברים והשבים, אשר מול חיוכו התמים והמלבב, לא התאפקו והשיבו לו בחיוך או בלטיפה. גם כשבגר, הוא היה חביב ומקובל על לב רואיו. הוא גדל והיה לעלם חמודות.

אלי היה הבן הבכור במשפחה ברוכת ילדים. התנאים בבית היו קשים, והבכור ראה כחובתו לעזור בבית: בטיפול ודאגה לאחיו הקטנים, בעזרה לאמא בעבודותיה.

תמיד היה מוכן למלא כל תפקיד וכל בקשה, וזאת עם חיוך ועם הרבה רצון טוב.

כאשר סיים אלי את לימודיו בבית הספר היסודי, לא אפשרו לו התנאים בבית להמשיך בלימודיו. הוא פנה לעבודה והחל לעבוד כשוליה, במטרה לרכוש מקצוע. בזאת היה יכול להקל במעט את דאגות ההורים בבעיות הקיום.

בתקופה זאת, חל שינוי מהותי באלי, עד אז היה נער מופנם וביישן, אשר אהב לשהות בחוג המשפחה, אך מאותה עת החל לבקר בסניף הנוער העובד, וכאן נפתחו לפניו אופקים חדשים. במקום היתה פעילות חברתית של בני נוער בגילוי, שיחות, מסיבות, טיולים – עולם חדש ומופלא נגלה לעיניו, והוא שאב הנאה מכך במלוא חופניו. אלי נהנה במיוחד מהטיולים. עד אז, כמעט שלא יצא מסביבת מגוריו בירושלים, וכעת היו לו הזדמנויות להכיר את הארץ לאורכה ולרוחבה.

הוא אהב את החווייה של הכרת נופים חדשים, ואהב את התחושה של הצוותא, את ההליכה והבילוי בחברת בני גילו. לכן הוא לא החמיץ כל הזדמנות שהיתה, להשתתף בטיול או במסע במסגרת הנוער העובד.

כחלק מהפעילות בנוער העובד, התגייס אלי באופן טבעי לגדנ"ע בהגנה, ומאוחר יותר עבר לחי"ש.

הוא החל להתעניין יותר בבעיות חברתיות ולאומיות, התקופה היתה קשה והארץ כמרקחה, אלי ידע את חומרת המצב ודיבר על כך, אך האמונה והתום גברו בו. הוא היה חדור אמונה וביטחון שעם ישראל יתגבר, שהכל יסתדר, וכי עתיד בהיר מצפה לו.

באותה תקופה, נפרדו דרכינו. אלי נשאר בירושלים ואני עברתי לגליל, ורק לאחר שפרץ המצור והחלו להגיע ידיעות מירושלים, נודע לי, כי אלי נפל בהגנה על גוש עציון.

הוא נפל באביב חייו ולא זכה לאותו עתיד שהיה ראוי לו. מאז, עברו ימים רבים, דורנו, דור תש"ח מתקרב לגיל זיקנה, אך דמותו של אלי נשארה בעינינו כפי שהיתה – עלם חמד, יפה עיניים עם פנים מלאי חיוך, אל מול העולם.

יהא זיכרו ברוך.

יצחק נחמו.

מכתב מאת נעמי אחותו של אלי אליהו מזרחי

פברואר 2020

אחי אלי היקר !

כאשר הגיעו לביתנו והודיעו על נפילתך, אני הייתי ילדה קטנה בת 5 בלבד.

לומר שאני זוכרת אותך, לצערי לא, אבל אני חשה כל הזמן שאני כן זוכרת אותך, רק מהסיפורים המופלאים, שאחיי ואחיותיי מספרים מעת לעת. גם אמא ואבא ז"ל היו מציינים לא מעט חוויות נפלאות אודותיך, בחור מקסים, יפהפה, שלקח את כל תלאות המשפחה על כתפיו.

היית אבידה ענקית להורינו ולמשפחה כולה. אני כן זוכרת את השבר הנורא שבא על משפחתנו, והנורא מכל, שנפלת יומיים, ג' באייר, לפני ההכרזה על הקמת מדינה יהודית במדינת ישראל, ה' באייר תש"ח – יומיים בלבד.

אני חשה בכל עת, עד כמה הגורל אכזר, שרדת את כל המלחמה אחי, ולא זכית להיות נוכח בעת הכרזת דוד בן גוריון על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל.

מילדותי, אני זוכרת, שאמא היתה מציינת כמה הייתי ילדה שובבה, ילדת השעשועים שלך, שכה הרבית להקפיץ גבוה ולהסיע אותי באופניים הגדולים שלך. חבל שאני לא זוכרת זאת, אך האמת, אני מדמיינת ומחייכת לעצמי, כמה הפסדתי בחיים בהיעדרך מאיתנו, וכמה הוריי ואחיותי ואחיי לא נהנים מעצותיך וכמה אתה חסר לכולנו.

אלי היקר, לא נשכח אותך לעד.

תהי נשמתך צרורה בצרור החיים

מנעמי מזרחי אחותך.

רק בן 19:

זה קצת אבסורד לפי דעתי
שילד בן 19 שעדיין לא ראה עולם -
מוצא את עצמו במלחמה על הארץ
שלו, על מדים, עם עוד כמה
מתנדבים, וביחד הם נלחמים
כדי שאני אוכל לשבת עם עוד כמה
חברים
ולספר בדיחות על אותו זמן כמו
מוזרים...

אני בטוחה שאם הוא היה פה איתנו
היום,
הוא היה קצת מאוכזב, ממה שקורה
כאן, "מהמצב"

ובכלל התקופה של אז -
זו לא התקופה של היום:
כשהוא אוכל מקופסאות שימורים -
אני מזמינה אוכל במשלוחים
כשאני מתקלחת כל יומיים -
הוא לא התקלח שבועיים
הדברים הכי קטנים
הם אלו שעושים את השינוי הכי
גדול.
אי אפשר לחזור לתקופה של אז
אבל אפשר להמשיך לשאול!

כתבה והקריאה דברים לזכרו:
אור שחם, בת 15,
נכדתו של יעקב מזרחי ז"ל, אחיו של אלי
אליהו, בטקס יום הזיכרון לחללי מערכות
ישראל 2020.

הוא היה רק בן 19.
19 אתם קולטים?
לפעמים, ביום הזיכרון המבוגרים
מספרים...
סבא שלי שלפעמים אני שואלת
אותו
כמה אחים אתם במשפחה?
הוא תמיד עונה לי באותה התשובה:
11 אחים, כולל אליהו, אלי שנפל
בגוש.
וכשהוא אומר את זה ההבעה שלו
משתנה -
והוא נהיה קצת עצוב.

אני לא מאמינה שהוא היה רק בן 19
אפילו קצת מזדעזעת:
הוא היה צריך לצאת עם חברים
לעשות שטויות
במקום זה הוא החליט להגן על
המולדת
במקום לצאת לבלות.

לפני יומיים הלכתי עם חברות לי
עמדתי על החול, איפה שכבר לא
חם,
פתאום הבנתי שהוא לא ממש
הספיק להיות פה הרבה פעמים
בים!

עוד יותר מזעזע אותי שאני כמעט
בגילו וכל מה שאכפת לי ממנו הוא
אם הוא ראה את הסטורים שלי או
לא?

אלי נפל בקרב האחרון על הגוש

נפל ביום ג' באייר
תש"ח
1929-1948

לוחמי גוש עציון

ארגון חברי ההגנה בישראל

וזאת לתעודה

כי מצנתי אליכני ציון

השתתף בקרבות
גוש עציון
והגנת ירושלים
במלחמת השחרור

יו"ר ארגון חברי ההגנה
בישראל

כ"ב באייר תשכ"ח

הנצחה

קִינַת דָּוִד / סֵפֶר שְׁמוּאֵל ב', א'

הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל עַל בְּמוֹתֶיךָ חֲלָל אֵיךְ נָפְלוּ

גְּבוּרִים:

אֶל-

תִּגִּידוּ בְּגַת אֶל-תִּבְשְׂרוּ בְּחוּצוֹת אֲשֶׁקְלוֹן

פֶּן-תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים

פֶּן-תִּעֲלֶזְנָה בְּנוֹת הָעַרְלִים:

הִרִי

בְּ

גְּלוֹבֹעַ אֶל-טַל וְאֶל-מָטָר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי תְרוֹמוֹת

כִּי שָׁם נִגְעַל מִגֵּן גְּבוּרִים

מִגֵּן שָׂאוּל בְּלִי מְשִׁיחַ בְּשֶׁמֶן:

מִדָּם חֲלָלִים מִחֶלֶב גְּבוּרִים

קִשְׁתְּךָ יְהוֹנָתָן לֹא נִשְׁוֶג אַחֲרָיִךְ

וְחֶרֶב שָׂאוּל לֹא תִשׁוּב רִיקָם.

שָׂאוּל וְיְהוֹנָתָן הִנָּאֵהָבִים וְהַנְּעִימָם בְּחַיֵּיהֶם

וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ

מִנְשָׁרִים קָלוּ מֵאֲרִיֹת גְּבִירֹת:

בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל-שָׂאוּל בְּכִינָה

הַמִּלְבָּשָׁכֶם שָׁנִי עִם-עַדְנִים

הַמַּעֲלָה עָדִי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן

אֵיךְ נָפְלוּ גְבוּרִים בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה

יְהוֹנָתָן עַל-בְּמוֹתֶיךָ חֲלָל:

צַר-לִי עָלֶיךָ אַחִי יְהוֹנָתָן נַעֲמַתְּ לִי מְאֹד

נִפְלְאָתָה אֲהַבְתָּךְ לִי מֵאֲהַבַת נָשִׁים

אֵיךְ נָפְלוּ גְבוּרִים וַיֵּאבְדוּ כְּלֵי מִלְחָמָה:

אלי מונצח בהיכל הזיכרון הלאומי בהר הרצל

מתוך הספר "הוש עציון במלחמתנו" (1977)

מזרחי אליהו — בן יהודה ובכורה. נולד
בי"ב סיון תרפ"ח בירושלים. עם סיום בי"ס
העממי התחיל לעבוד בצבעות ועזר לפרנס
משפחתו. במלחמת השחרור הצטרף לפלוגה
ב' של גדוד מכמש חי"ש ירושלים והגיע
לגוש עציון. נפל בקרב על המשלט הרוסי
ביום ג' אייר תש"ח (12.5.48).

קברו של אליהו בהר הרצל

מקום קבורתו של אליהו
(אלי): בית העלמין הצבאי הר
הרצל

אזור: א

חלקה: 18

שורה: 10

קבר: 33

קדיש

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּא. אֲמֵן בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא, כְּרַעוּתָהּ.
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ, וַיַּצְמַח פּוּרְקָנָהּ, וַיִּקְרַב
מְשִׁיחָהּ. אֲמֵן בְּחַיֵּיכּוֹן וּבְיוֹמֵיכּוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל,
בְּעַגְלָא וּבְזַמַּן קָרִיב, וְאָמְרוּ אָמֵן. אֲמֵן [יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא
מְבָרַךְ, לְעָלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. יִתְבָּרַךְ] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא
מְבָרַךְ, לְעָלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. יִתְבָּרַךְ, וַיִּשְׁתַּבַּח, וַיִּתְפָּאֵר,
וַיִּתְרוֹמֵם, וַיִּתְנַשֵּׂא, וַיִּתְהַדָּר, וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלָּל, שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. אֲמֵן לְעֵלָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא, תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא, דְאָמִירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן. אֲמֵן
יְהֵא שְׁלַמָּא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
וְאָמְרוּ אָמֵן : אֲמֵן עֲשֵׂה שְׁלוֹם (בעשרת ימי
תשובה: השלום) בְּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל-
יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן.

אמן

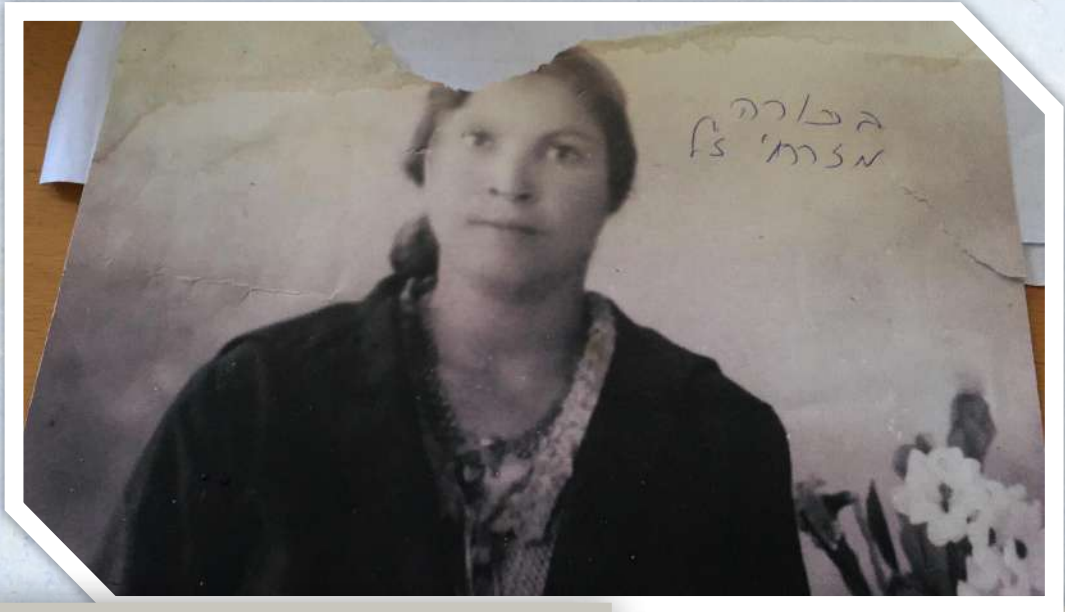
פה בארץ חמדת

אבות
תתגשמנה כל התקוות,
פה נחיה ופה נצר,
חיי זהר חיי דרור,
פה תהא השכינה שורה,
פה תפרח גם שפת התורה.

נירו ניר, ניר, ניר,
שירו שיר, שיר, שיר,
גילו גיל, גיל, גיל,
כבר הניצו נצנים.

נירו ניר, ניר, ניר,
שירו שיר, שיר, שיר,
גילו גיל, גיל, גיל,
עוד יבואו זרעונים

חוויות מכתיבת האלבום

רותם שרי

במהלך כל כתיבת האלבום למדתי להעריך כל דקה בחיים, את השפע שיש לנו היום ואת עצם היותנו חיים תחת קורת גג במדינה עצמאית וחזקה. אלי אליהו נהרג בגיל צעיר מאוד ולא הספיק לממש את חייו כמו שצריך. הוא הקריב את עצמו למען מדינת ישראל. אני אפילו לא מסוגלת לדמיין את עצמי במצב כזה. לכן, זה המעט שאני יכולה לעשות.

נוגה הלר

בזמן כתיבת האלבום יצא לי ללמוד על אליהו מקרוב יותר ולשמוע סיפורים עליו ועל מה שהוא עבר ועשה למען מדינתנו.

העשרתי את הידע שלי לגבי מה שמדינת ישראל עברה, בכדי להיות המדינה שהיא היום.

כעת, אני מעריכה יותר את החיילים ואת מה שהם עושים בשבילנו.

בוסנה ימהרן, מכללת אפרתה

**זכיתי לקחת חלק מהפרויקט החשוב הזה.
גיליתי הרבה דברים על החלל ועל משפחתו.**

**אלי אליהו ז"ל היה איש אוהב ומסור למשפחתו,
שמסר את נפשו למען המולדת במהלך מלחמת
העצמאות.**

**בנוסף, זכיתי לדעת עוד דברים חדשים על מלחמת
העצמאות, אחת המלחמות הכואבות החזקות
שהכירה מדינת ישראל.**

**תודה לכל העוסקים במלאכה, למשפחת החלל,
לתלמידות, וכמובן למי שהגה את הרעיון.**

דבר המשפחה

ו' תמוז תשפ"א 16.06.2021

לסטודנטית בוסנה, ולתלמידות כתי י': רותם ונוגה היקרות
אנו מעריכים מאוד את רצינותכן בעריכת הספר על אליהו אלי
מזרחי ז"ל והוצאתו לאור.

תודה רבה על עבודתכן במפעל חשוב זה של הנצחה,
שמאפשר לתלמידי בתי הספר להכיר מקרוב את משפחות
הנופלים, להכיר את הקרבות שהיו בגוש עציון ואת
ההיסטוריה של עם ישראל.

חשוב להפגיש את הנוער שלנו עם דמויות מופת בני גילם,
שתרמו ועשו למען המדינה, יש מה ללמוד מפועלם ותרומתם.

זהו חיבור חשוב מאוד, שיועבר גם לדורות הבאים
במשפחתנו המורחבת, לאותם הילדים שלא הכירו את אליהו
(אלי) ז"ל, אך שמעו סיפורים רבים בעל-פה אודותיו.

תודה על הנצחת הסיפור המשפחתי, על שיתוף הפעולה ועל
הזמן היקר שהקדשתן בהכנת הספר.
יעקב מזרחי ז"ל, אחיו של אליהו אלי היה שותף לעריכת
הספר אשתקד, (תש"פ),
רחל מזרחי
ואפרת שחם.